

1. Відвідини

Дондейне заховав під фартухом одну із семи Заборонених Книг і повабив Луї за собою. Вони сиділи під плющами печери Бернадетти Субіру.

Книгою Дондейне була «Абетка» — тижневик соціалістів, який, без сумніву, був занесений до Індексу заборонених книг Ватикану і який дав йому брат, коли Дондейне лежав у лікарні. Він повернувся звідти з яскраво-червоним вухом, за яке часто смикав. Удень Книга лежала під його шафкою, заставлена черевиками.

Чотири сторінки, яких тепер бракувало у тижневику, — глянцеві, незім'яті, але обшарпані по краях — лежали під аркушем синього паперу для випічки у шухляді парти Дондейне. Для більшої певності він пришпилив аркуш кнопками; хрещений Луї вимагав, щоб казали «цвяшками для паперу», але Луї ніколи так не казав, з нього і так вже достатньо насміхалися через його вимову.

Розгорнуті сторінки вилискували на сонці і були прикро розчахнуті навпіл тінню і зазубреним розривом. Луї ніколи не став би шматувати свої Заборонені Книги, навіть під загрозою бути викритим. Але Дондейне був бевзень.

Чотири Апостоли мали сім Заборонених Книг. У Мухи було три з них: «Любов в імлі», програмка до оперети «Розмарі» та — найнебезпечніше з усіх — життєпис Дж. Б. Шоу, єретика і масона. У Бітебіра були

«Оповіді південних морів» та фотографія Діни Дурбін¹ у спідній білизні — достатньо непристойна, аби вважатися Книгою. Якби сестри знайшли Книгу Луї, то, можливо, і не зняли б галасу; отож він і встромив її між засмальцьованими, запахущими книжками Фонду Давида², що привіз був після великодніх канікул, але чи не достатньо було вже самого плану, за яким книгу було потай сховано під сутаною і пронесено контрабандою у стіни Закладу? Вона називалася «Фламандський стяг», тато власноручно оправив її у брунатну картонну палітурку; його переплетення можна було одразу ж упізнати, бо на своєму верстаті, мов на гільйотині, він безжально підрізав кінці зразу при тексті. У «Фламандському стязі» йшлося про бунтівних семінаристів наприкінці минулого століття, які, підбурювані довговолосими священиками у пенс-не проти бельгійських, а отже антифламандських міністрів та єпископів, глибої ночі кували заколоти у таємній організації «Мовчазна клятва». Луї поцупив цю книжку з полиці удома, бо почув, як тато розповідав, що священикам, які знайшли ці тексти у своїх парафіян, загрожувало негайне відлучення від Святої Церкви. Миршава книжечка без ілюстрацій, з тонкими сірими друкованими літерами, не справила жодного враження на трьох інших Апостолів. Лише тому, що Луї аж надто із запалом розповідав про її походження, зміст та небезпеку, вони долучили цю невиразну річ до Заборонених Книг і поклали її того вечора поряд з іншими на великій подушці Бітебіра, перехрестилися тричі і прошепотіли: «У чорних книжках відповідь знайдеш. Як Діва Марія питає — розкажеш». Жодну

1 Діна Дурбін (1921–2013) — канадська співачка і актриса, зірка Голлівуду [посторінкові примітки належать перекладачеві].

2 Фонд Давида (Davidfonds) — фламандська культурна мережа, яку заснували у 1885 році католики під гаслом «Релігія, мова, батьківщина» для стимулювання і популяризації фламандської культурної спадщини.

із Заборонених Книг не можна було читати, якщо не був присутнім щонайменше ще один з Апостолів.

Дондейне і Луї розглядали нечіткі зображення судового процесу над радистом у Трибуналі у Брюгге. Батько жертви, згорблений чоловік з білою козячою борідкою, мав капелюха від уніформи і був схожий на російського царя, коли той благав Распутіна врятувати сина, що страждав на хворобу крові. Матір була літня жінка, яка короткозоро і з викликом дивилася на вбивцю, що був за межами зображення, і підняла догори свою чорну лаковану сумочку, готуючись кинути її або вдарити нею; на адвокаті була тога того ж брунатного кольору, що і його кучері; фотограф у картатому кашкеті тримав свій апарат, мов гармоніку з роззявленою квадратною дірою, а далі, далі—і сам офіцер-радист, який, за даними суду, живцем поховав свою подругу у дюнах. Він стояв посміхаючись, з величезними вусами, руками за спиною, поглядом уперед, бо фотографію, звісно ж, зробили раніше—не у момент жаху й тремтіння на узбережжі чи пізніше, у часи докорів сумління і нічних кошмарів.

—Живцем у пісок,—сказав Дондейне.—Та й ще таку кралю!

—А ти звідки знаєш?—запитав Луї.—Може, вона була потворна і мала одне око.

—Ти її хіба не бачив?

Дондейне згорнув газетку, перегорнув її і вказав на першу шпальту, на бездоганно гарну, вбрану у сатин чи шовк жінку, яка посміхалася читачеві. Райдужні оболонки її очей були того ж кольору, що й невиразні губи. Посередині її чола папір було злісно розірвано.

—Бевзень,—бовкнув Луї пригнічено.—Це зірка кіно. Ось, літерами завбільшки з корову, написано—Вінні Гібсон³. Соціалісти завжди друкують зірок кіно на перших шпальтах.

3 Вінні Гібсон (1903–1987)—американська актриса і співачка.

— Еге ж, — пробурчав Дондейне, але віри не пойняв. Він потер своє прозоре червоне вухо.

— Вона була чудовиськом, — промовив Луї, — ота подруга радиста. Вони не пишуть про це у газеті, але вона сама винна. Вона зруйнувала його життя.

— Його життя?

— Звісно, — відказав Луї.

— Подруга, — сказав Дондейне. — Це означає...?

— Що вони не були одружені.

Радист викопав яму у піску, запхав туди невинну жінку, що відчайдушно борсалася, — йому це здавалося справедливим. Переконливим. Хоча — «подруга»? Це могло значити, що жінка була просто знайомою, сусідкою. Бо чому там не зазначалося «наречена» чи «кохана», а чи липуче, брудне, таємниче «коханка»?

Луї побачив у бурштиновому волоссі Вінні Гібсон надруковані «31 березня 1935 року, 4 рік видання, 1 франк 25 сантимів».

— Цій «Абетці» чотири роки, — промовив він.

— Ну й що з того.

— Може, Вінні Гібсон тим часом померла.

— Тоді ми про це почули б.

Хто? Ми? Дондейне, бевзню! Як би ми про це почули? І взагалі, хто чув коли-небудь про Вінні Гібсон?

Малеча у музичній залі удванадцяте співала «Коня Беярда»⁴. У ту мить, коли Луї розлючено думав: «Усупереч усім правилам, хай там Апостол чи ні, зараз вирву у нього книгу з рук і побіжу на городи», Дондейне простяг йому «Абетку».

— Поглянь, — сказав він, — викапаний Добеларе зі своїми бридкими вугряками.

Незугарно окреслена дівчина з відчаєм дивилася на чорний кинджал, чи то клинок, чи ж половинку

⁴ Кінь Беярд — фольклорний персонаж, відомий у фламандських містах Дендермонде, Ат і Мехелен.